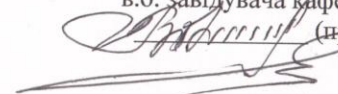

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ Й ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри української
філології та журналістики
протокол від 03.09.2020 р. № 2

в.о. завідувача кафедри

 (проф. Володимир ОЛЕКСЕНКО)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Освітньо-професійна програма «Філологія (Українська мова та література)»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація Українська мова та література

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Херсон 2020

Опис курсу

Назва освітньої компоненти	Методологія та методи лінгвістичного дослідження
Тип курсу	Вибіркова компонента
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень освіти
Кількість кредитів/годин	3 кредити / 90 годин
Семестр	II семестр
Викладач	Олена Карабута (Olena Karabuta), кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології та журналістики Профіль у GoogleScholar
Посилання на сайт	http://ksuonline.kspu.edu/course/view.php?id=2822 http://www.kspu.edu/About/Faculty/IUkrForeignPhilology/IPhilologyJournalizm/Eduprograms/035mag.aspx
Контактний телефон, месенджер	+380958261106 Viber
Email викладача:	lenakarabuta11@gmail.com
Графік консультацій	Четвер; 15:00-16:00; ауд 463 або за призначеним часом
Методи викладання	Лекційні заняття, практичні роботи, тестові завдання, індивідуальні завдання
Форма контролю	Диференційований залік

1. Анотація дисципліни:

Оскільки мова є суспільним явищем, то методологія дослідження мови як частина мовознавчої науки, належить до суспільних, тобто гуманітарних наук. Предметом вивчення навчальної дисципліни є методи та прийоми аналізу природної мови в усіх її виявах, лінгвістичні дослідження як сфера наукової діяльності.

2. Мета та завдання дисципліни:

Мета дисципліни: ознайомити студентів із системою методів і методик наукових досліджень; розкрити особливості понять методології, методики, методу, прийому; виробити практичні навички самостійної роботи над науково- дослідною роботою; виявити основні напрями системного підходу до вивчення мови.

Завдання:

- ознайомити з найважливішими принципами збирання, систематизації, класифікації фактичного матеріалу із застосуванням різних методик розгляду такого матеріалу;
- прищепити навички наукового-коректного, доказово-обґрунтованого і стилістичнограматного викладу;
- простежити особливості співвідношення / не співвідношення понять «методологія» - «методика» - «метод» - «прийом»;
- виробити у студентів навички правильного відбору матеріалу для наукової роботи;
- сформуванати вміння застосовувати гіпотетико-дедуктивний метод, метод опозицій, контекстуальний аналіз, комп'ютерні та інші методи лінгвістичних досліджень;
- навчити планувати та організовувати наукове дослідження, дотримуючись специфіки композиції дослідження;
- застосовувати метамову дослідження, дотримуватись стилю викладу;
- сформуванати вміння укладати бібліографію, дотримуватись принципів літературного й технічного оформлення наукової роботи.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Після успішного завершення дисципліни здобувач формуватиме наступні програмні компетентності та результати навчання:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК-3 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-4 Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-7 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

ФК-1 Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК-3 Здатність до критичного осмислення історичних надбань та новітніх досягнень філологічної науки.

ФК-6 Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК-7 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Програмні результати навчання:

ПРН-3 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.

ПРН-7 Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН-9 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти українського мовознавства та літературознавства.

ПРН-12 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
3 кредити / 90 годин	16	14	60

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/ вибіркова компонента
1	II	035 Філологія (Українська мова та література)	1	вибіркова компонента

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Мультимедійна дошка, проектор, ноутбук.
Дистанційний курс на сайті KSUOnline.

7. Політика курсу

Студенти, які претендують на високий рівень оцінювання, мають відвідувати всі лекційні та практичні заняття, окрім випадків, що мають поважну та підтверджену причину.

Усі завдання слід виконувати самостійно, без сторонньої допомоги. Будь-який прояв академічної недобросовісності буде причиною зниження оцінки. Повторні випадки можуть слугувати підставою для незарахування роботи та врахування цих фактів під час підсумкової атестації.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години	Тема, план, кількість годин (аудиторної та самостійної)	Форма навчального заняття	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 10) _____	Завдання	Максимальна кількість балів
Модуль 1. Наукові засади лінгвістичних досліджень					
Тиждень 1-2 дата, академічних годин	Тема 1. Напрями наукових досліджень у сучасному мовознавстві План 1. Лінгвістика та її	лекція - 4 год. практичне заняття - 4 год. самостійна робота - 12	1. Голубовська І. О., Корольов І. Р. Актуальні проблеми лінгвістики. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. 223 с.	Завдання для самостійної роботи: Подати розгорнуті відповіді на питання: 1. Типологія лінгвістично-експедиційних замірів.	1 б - конспекти лекції 1*2=2 2 б.- усна

	<p>об'єкт. Мета год.</p> <p>лінгвістичних досліджень. Наукові парадигми в мовознавстві.</p> <p>2. Витоки прагмалінгвістики. Теорія мовної гри. Теорія мовленнєвих актів. Методи структурної лінгвістики.</p> <p>3. Методи дискурсивних досліджень. Поняття про дискурс-аналіз.</p> <p>4. Педагогічна лінгвістика.</p> <p>5. Політична лінгвістика. Методи дослідження.</p> <p>6. Комп'ютерна лінгвістика.</p> <p>7. Юридична лінгвістика як розділ прикладного мовознавства.</p>		<p>2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава: Довкілля-К, 2008. С. 550639.</p> <p>3. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ: Знання-Прес, 2003. 468 с.</p> <p>4. http://www.filologia.su/metody/</p>	<p>2. Етапи лінгвістично-експедиційних досліджень.</p> <p>3. Розробка програми лінгвістично-експедиційного дослідження.</p> <p>4. Опрацювання результатів лінгвістично-експедиційного дослідження.</p>	<p>відпов. на практичному занятті; 2*2=4</p> <p>0,5 б. - 1 год. самот. робота 0, 5*12=6</p> <p>Максимальний бал - 12</p>
--	--	--	--	--	---

Тиждень 3-4 дата, академічних годин	<p>Тема 2. Методи лінгвістичних досліджень</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методологія дослідження. 2. Основні і часткові методології. 3. Фундаментальна або філософська методологія. 4. Загальнонаукова методологія. 5. Конкретно наукова методологія. 6. Методи і техніка дослідження. 7. Використовування методів наукового пізнання. 8. Методи, що застосовуються на емпіричному та теоретичному рівнях дослідження. 9. Застосування логічних законів і правил. 	лекція - 4 год. практичне заняття - 4 год. самостійна робота - 12 год.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Голубовська І. О., Корольов І. Р. Актуальні проблеми лінгвістики. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. 223 с. 2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава: Довкілля-К, 2008. С. 550639. 3. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ: Знання-Прес, 2003. 468 с. 4. http://www.filologia.su/metody/ 	<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Подати розгорнуті відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначити поняття наукове передбачення. 2. Визначити типи гіпотез за характером функціонування. 3. Роз'яснити принцип несуперечливості використовуваних методів. Навести приклади. 4. Проаналізувати гіпотезу власної магістерської роботи з позицій оптимального наукового дослідження. 	<p>1 б. конспекти лекції 1*2= 2</p> <p>2 б.- усна відпов. на практичному занятті; 2*2=4</p> <p>0,5 б. - 1 год. самост. робота 0,5*12=6</p> <p>Максимальний бал - 12</p>
Тиждень 5 дата, академічних годин	<p>Тема 3. Планування та організація наукового дослідження: вибір теми й об'єкт дослідження</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пошук, накопичення 	лекція - 2 год. практичне заняття - 2 год. самостійна робота - 12 год.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Голубовська І. О., Корольов І. Р. Актуальні проблеми лінгвістики. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. 223 с. 2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та 	<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Подати розгорнуті відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сформулювати мету та завдання власної магістерської роботи (у письмовій формі). 	<p>1 б. конспекти лекції</p> <p>2 б.- усна відпов. на практичному занятті</p>

	<p>та опрацювання наукової інформації.</p> <p>2. Підсистема інформації про об'єкт дослідження.</p> <p>3. Вибір теми.</p> <p>4. Об'єкт дослідження.</p> <p>5. Формування гіпотези.</p> <p>6. Пошук вторинної інформації з теми дослідження.</p> <p>7. Аналіз наукової літератури з теми (документальні джерела інформації, довідково-інформаційні джерела, науково-технічні видання, каталоги, картотеки).</p> <p>8. Отримання та аналіз первинної інформації з теми:</p> <ul style="list-style-type: none"> • види читання (ознайомлювальне, вивчальне, аналітичне); 		<p>проблеми. Полтава: Довкілля-К, 2008. С. 550639.</p> <p>3. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ: Знання-Прес, 2003. 468 с.</p> <p>4. http://www.filologia.su/metody/</p>	<p>2. Роз'яснити процедуру наукової дескрипції.</p> <p>3. Проаналізувати письмово одну з робіт за темою власного дослідження: виявити її мету, завдання, методологічні підходи.</p> <p>4. З'ясувати, які застосовуються методи та їх особливості використання у дослідженні.</p>	<p>0,5 б. - 1 год. самост. робота</p> <p>0,5*12=6</p> <p>Максимальний бал -9</p>
<p>Тиждень 6-7 дата, академічних годин</p>	<p>Тема 4. Критерії відбору матеріалу для дослідження. Джерела фактичного матеріалу</p> <p>План</p> <p>1. Підбір літературних джерел.</p> <p>2. Види джерел наукової інформації.</p>	<p>лекція - 4 год.</p> <p>практичне заняття - 2 год.</p> <p>самостійна робота - 12 год.</p>	<p>1. Голубовська І. О., Корольов І. Р. Актуальні проблеми лінгвістики. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. 223 с.</p> <p>2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава:</p>	<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Подати розгорнуті відповіді на питання:</p> <p>1. Проаналізувати монографію за темою магістерської роботи: напрям дослідження, теоретичне і практичне</p>	<p>1 б.</p> <p>конспекти лекції 1*2= 2</p> <p>2 б.- усна відпов. на практичному занятті</p>

	<p>3. Етап збору і відбору інформації для проведення наукових досліджень.</p> <p>4. Накопичення та обробка фактичного матеріалу.</p> <p>5. Порівняльний і описовий методи, їх різновиди.</p>		<p>Довкілля-К, 2008. С. 550639.</p> <p>3. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ: Знання-Прес, 2003. 468 с.</p> <p>4. http://www.filologia.su/metody/</p>	<p>значення, узгодженість результатів дослідження з поставленою метою.</p> <p>2. Описати письмово мотивацію обраної структури власної магістерської роботи.</p>	<p>0,5 б. - 1 год. самост. робота 0,5*12=6</p> <p>Максимальний бал - 10</p>
Тиждень 8 дата, академічних годин	<p>Тема 5. Метамови дослідження</p> <p>План</p> <p>1. Метамовний (металінгвальний) вимір вербально-комунікативної діяльності.</p> <p>2. Функції метамови.</p> <p>3. Метазасоби та їх функції.</p> <p>4. Метамова і метатекст. Метамовні вислови.</p>	<p>лекція - 2 год.</p> <p>практичне заняття - 2 год.</p> <p>самостійна робота - 12 год.</p>	<p>1. Голубовська І. О., Корольов І. Р. Актуальні проблеми лінгвістики. Київ: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. 223 с.</p> <p>2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава: Довкілля-К, 2008. С. 550639.</p> <p>3. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ: Знання-Прес, 2003. 468 с.</p> <p>4. http://www.filologia.su/metody/</p>	<p>Завдання для самостійної роботи:</p> <p>Подати розгорнуту відповідь на питання:</p> <p>1. Проблема мови та стилю наукової роботи.</p> <p>2. Написати вступ до магістерської дисертації.</p> <p>Захист реферативних повідомлень Контрольна робота Тестові завдання</p>	<p>1 б. конспекти лекції</p> <p>2 б.- усна відпов. на практичному занятті</p> <p>0,5 б. - 1 год. самост. робота 0,5*12=6</p> <p>Максимальний бал - 9</p> <p>8 балів</p> <p>20 балів</p>

					20 балів
					РАЗОМ 100 б.

9. Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Оцінка відповідає рівню сформованості загальних і фахових компетентностей та отриманих програмних результатів навчання здобувана освіти та визначається шкалою ЄКТС та національною системою оцінювання

Сума балів / Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90 - 100	A	excellent	Відмінно
82-89	B	good	Добре
74-81	C		
64-73	D	satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують здобувані за результатами опанування освітньої компоненти/навчальної дисципліни «Методологія та методи лінгвістичного дослідження», формою семестрового контролю якої є диференційований залік
Модуль 1. Наукові засади лінгвістичних досліджень

№	Види навчальної діяльності (робіт)	модуль 1	Сума балів
Обов'язкові види навчальної діяльності (робіт)			
1.	аудиторна робота (заняття у дистанційному режимі)		
	- конспекти лекції	2 год. - 1 б.	8

	- усна відповідь на практичному занятті	2 год. - 2 б.	14
2.	самостійна робота	1 год. - 0,5 б.	30
3	тестові завдання		20
4	контрольна робота		20
5	захист реферативних повідомлень		8
6.	Разом балів		100
Вибіркові види діяльності (робіт)			
1.	-участь у наукових, науково-практичних конференціях, олімпіадах, конкурсах; - підготовка наукової статті, наукової роботи на конкурсі; - неформальна та інформальна освіта здобувача		max 10

Здобувачі, які брали участь у науково-дослідній роботі (підготовка наукової статті, участь у науковій конференції, семінарі, конкурсах наукових робіт, предметних олімпіадах, неформальній та інформальній освіті), можуть отримати **бонусні (заохочувальні) бали - до 10 балів**

Взаємозв'язок між програмними результатами навчання та обов'язковими видами навчальної діяльності (робіт)

Види робіт	Усне опитування (виступ, доповідь, участь у обговоренні)	Практичні (лабораторні, семінарські) роботи	Письмові роботи (самостійні роботи)
Програмні результати навчання (ПРН)			
ПРН-3 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.		+	+
ПРН-7 Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.	+	+	+

ПРН-9 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти українського мовознавства та літературознавства.	+	+	+
ПРН-12 Дотримуватися правил академічної доброчесності.	+	+	+

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Голубовська І. О., Корольов І. Р. Актуальні проблеми лінгвістики. Київ: Видавничо - поліграфічний центр «Київський університет», 2012. 223 с.
2. Карпіловська Є. А. Здобутки академічної структурної та математичної лінгвістики у моделюванні українського слова. *Українська мова*. 2019. 1(69). С. 18-35.
3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава: Довкілля-К, 2008. С. 550-639.
4. Тищенко О. М. Електронна лексична картотека: шлях створення інструментарію сучасного словникаря. *Українська мова*. 2019. 2(70). С. 37-52.
5. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. Київ: Знання-Прес, 2003. 468 с.

Додаткові:

6. Голубовська І. О. Проблема методології лінгвістичних досліджень у міждисциплінарному висвітленні. *Studia llinguistica*. Вип.6. Ч.1. С.67-75.
7. Єрмоленко С. Я. Методи стилістичних досліджень. *Українська лінгвостилістика ХХ - початку ХХІ ст.: система понять і бібліографічні джерела /зared. д-ра філол. наук, проф. С. Я. Єрмоленко*. Київ: Грамота, 2007. С. 13-17.
8. Загнітко А. Методи, методики дослідження сучасного синтаксису. *Науковий вісник Чернівецького національного університету: зб. наук. праць / наук. ред. Б. І. Бунчук*. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2009. Вип. 475-477: слов'янська філологія. С. 207-213.
9. Левицький А. Е. Перспективні напрями зіставних досліджень у межах когнітивно-дискурсивної парадигми. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2007. Вип. 23. Ч. 2. С. 119-127.

Інтернет-ресурси:

10. <http://www.filologia.su/metody/>